

**TEKSTİL ve HAZIR GİYİM YAN
SANAYİ SEKTÖR RAPORU**

***TİCARET BAKANLIĞI
İHRACAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ***

TEKSTİL VE HAZIR GİYİM YAN SANAYİ RAPORU

SEKTÖRÜN TANIMI

GTİP NO:

- 5204- Pamuktan dikiş iplikleri
- 5401- Sentetik ve suni filamentlerden dikiş ipliği
- 5508- Sentetik ve suni devamsız liflerden dikiş ipliği
- 5601- Vatkalar
- 5602- Keçe
- 5603- Dokunmamış mensucat
- 5604- Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip ve halatlar
- 5806- Dokunmuş kordelalar, böldükler
- 5807- Etiketler
- 5808- Parça halinde kordon, saçak, ponpon vb.
- 5810- Parça, şerit, motif halinde işlemler
- 5811- Kapitoneli mensucat
- 8308- Adi metallere kopçalar, perçinler, boncuklar vb.
- 9606- Düğme, çıtçıt, yapışan fermuar vb.
- 9607- Fermuar

Tekstil ve hazır giyim sanayinin üretim, istihdam ve ihracat bakımından ekonomimizdeki ağırlığı dikkate alındığında, bu sektöre girdi temin eden yan sanayinin de önemi ortaya çıkmaktadır. Bir hazır giyim ürünüde kullanılan tüm yan sanayi ürünlerinin, o üründe yarattığı katma değer yaklaşık %10 oranında olduğu kabul edilmektedir.

Bir hazır giyim ürünüde kullanılan düğme, fermuar, tela, astar, vatka, çıtçıt, kopça, dikiş ipliği vb. yan sanayi ürünleri, o ürünün kalitesini ve kullanım ömrünü doğrudan etkilemektedir. Çalışmayan veya çabuk bozulan bir fermuar, birkaç kullanımda kırılan veya düşen düğmeler, tüketicinin gözünde ürünün değerini bir anda sıfıra indirebilir. Dolayısıyla, bir hazır giyim ürünüde kullanılan yan malzemeler, o ürünün toplam kalitesinde hayati bir öneme sahiptir.

Güçlü bir tekstil ve hazır giyim yan sanayi, tekstil ve hazır giyim sanayinin de entegrasyonu açısından son derece önemlidir. Bu malzemelerin yerli sanayi tarafından karşılanması, hem daha fazla katma değer yaratılması hem de tekstil ve hazır giyim sanayinin zamanında üretim ve zamanında teslimat süreçlerini olumlu yönde etkilemesi bakımından önem arz etmektedir. Tekstil ve hazır giyim yan sanayi büyük ölçüde iç pazara yönelik olarak çalışmaktadır. İhracata ise daha çok dolaylı olarak katkı sağlamaktadır.

TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

İhracat

Tekstil ve hazır giyim yan malzemelerinin ihracata olan katkısı büyük ölçüde dolaylı olarak gerçekleşmektedir. 2021 yılında 1 milyar 32 milyon dolar olarak gerçekleşen sektör ürünleri ihracatı önemini korumaya devam etmiştir.

Sektörde en büyük payı %56,7'lik oranla 5603 GTİP numaralı "Dokunmamış Mensucat" (tela) oluşturmaktadır. İkinci sırada ise %6,2'lik pay ile "parça, şerit veya motif halinde işlemler" yer almaktadır. "Dokumaya elverişli maddeler vatka ve vatkadan mamul eşya" ise 78 milyon dolarlık ihracat ve %5,9'luk pay ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Ürünlere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (ABD \$)

GTİP	Ürünler	2019	2020	2021	20/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5204	PAMUKTAN DİKİŞ İPLİĞİ	19.530.042	16.122.613	11.223.860	-30,4%	0,8%
5401	SENTETİK VE SUNİ FİLAMENLERDEN DİKİŞ İPLİĞİ	31.068.217	26.051.429	31.527.266	21,0%	2,4%
5508	SUNİ VE SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİKİŞ İPLİĞİ	11.395.194	10.481.841	13.406.829	27,9%	1,0%
5601	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN VATKA VE VATAKADAN MAMUL EŞYA	69.484.946	73.953.236	77.734.688	5,1%	5,9%
5602	KEÇELER	44.045.684	51.902.462	68.203.429	31,4%	5,2%
5603	DOKUNMAMIŞ MENSUCAT	585.979.870	693.126.219	751.201.794	8,4%	56,7%
5604	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERLE KAPLANMIŞ KAÇUK İP VE HALATLAR;	15.175.346	18.814.071	19.452.545	3,4%	1,5%
5806	KORDELALAR,	39.429.039	45.490.571	53.418.006	17,4%	4,0%
5807	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN İŞLENMEMİŞ ETİKETLER, ARMALAR VE BENZERİ EŞYA	19.450.479	16.707.783	30.282.779	81,2%	2,3%
5808	PARÇA KORDONLAR; İŞLEME YAPILMAMIŞ ŞERİTÇİ EŞYASI, VB.SÜS EŞYASI (ÖRME VEYA KROŞE HARIÇ); SAÇAKLAR,	13.336.837	19.233.737	23.725.770	23,4%	1,8%
5810	PARÇA, ŞERİT VEYA MOTİF HALİNDE İŞLEMELER	87.923.597	73.800.704	82.140.804	11,3%	6,2%
5811	KAPİTONELİ MENSUCAT (PARÇA HALİNDE)	1.212.100	1.604.361	2.317.872	44,5%	0,2%

8308	ADİ METALLERDEN FERMUAR, TOKA, KOPÇA, KAPSÜL, PERÇİN, BONCUK, PUL VB.	45.363.416	45.921.866	67.440.936	46,9%	5,1%
9606	DÜĞMELER, ÇİTÇİTLAR, DÜĞME FORMLARI VE BUNLARIN DİĞER AKSAMI; DÜĞME TASLAKLARI	34.650.594	27.640.520	42.325.193	53,1%	3,2%
9607	FERMUARLAR	38.438.954	35.967.686	49.474.669	37,6%	3,7%
Toplam		1.056.484.315	1.156.819.099	1.323.876.440	14,4%	100,0%

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

2021 yılı itibarıyla tekstil ve hazır giyim yan sanayi ihracatındaki en önemli pazarlar; ABD (%8,2'lik pay), Almanya (%7,7'lik pay), İngiltere (%6,8'lik pay), İtalya %5,6'lık pay), Mısır (%5,2'lik pay) ve İspanya (%4,1'lik pay) olmuştur.

Ülkelere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatının Dağılımı (ABD \$)

Ülke	2019	2020	2021	20/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
ABD	82.905.792	97.295.816	108.809.078	11,8%	8,2%
ALMANYA	60.991.869	71.538.298	102.084.028	42,7%	7,7%
İNGİLTERE	77.708.927	83.734.468	90.038.324	7,5%	6,8%
İTALYA	54.283.631	67.595.036	74.404.620	10,1%	5,6%
MISIR	66.946.992	58.526.879	68.817.544	17,6%	5,2%
İSPANYA	25.702.503	40.175.860	54.245.588	35,0%	4,1%
ROMANYA	48.649.628	50.549.031	53.437.306	5,7%	4,0%
POLONYA	38.522.203	39.417.484	45.165.097	14,6%	3,4%
BULGARISTAN	41.881.932	46.162.035	44.662.097	-3,2%	3,4%
FAS	30.024.380	33.559.264	43.086.105	28,4%	3,3%
ÇEKYA	27.291.930	26.254.471	40.495.609	54,2%	3,1%
CEZAYIR	33.889.901	31.063.346	40.099.818	29,1%	3,0%
İRAN	48.021.412	46.795.344	32.153.677	-31,3%	2,4%
FRANSA	22.748.039	21.821.443	30.377.724	39,2%	2,3%
RUSYA FEDERASYONU	22.909.608	24.308.873	29.886.295	22,9%	2,3%
TUNUS	18.721.364	23.871.125	27.501.847	15,2%	2,1%
PAKISTAN	16.923.657	14.684.391	21.250.413	44,7%	1,6%
BELARUS	23.820.109	18.107.247	20.809.270	14,9%	1,6%
YUNANISTAN	11.625.212	12.808.218	19.576.269	52,8%	1,5%
MACARISTAN	13.972.462	13.623.108	18.011.055	32,2%	1,4%
Toplam	1.056.484.315	1.156.819.099	1.323.876.440	14,4%	100

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

İTHALAT

Dünyanın sayılı tekstil ve hazır giyim sanayilerinden birine sahip olan Türkiye, yan sanayi girdilerinin önemli bir kısmını ithalat yoluyla temin etmektedir. Yıllar itibariyle değişim gösteren sektör ithalatı 2019 yılında 693 milyon Dolarken, 2020 yılında 642 milyon Dolara inmiş ve 2021 yılında ise yaklaşık %0,9 artışla 648 milyon Dolara ulaşmıştır.

Ürünlere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (ABD \$)

GTİP	Ürünler	2019	2020	2021	20/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5204	PAMUKTAN DİKİŞ İPLİĞİ	1.415.895	1.022.307	2.102.467	105,7%	0,3%
5401	SENTETİK VE SUNİ FİLAMENTLERDEN DİKİŞ İPLİĞİ	15.486.524	13.347.749	17.709.893	32,7%	2,7%
5508	SUNİ VE SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİKİŞ İPLİĞİ	45.058.317	43.079.957	40.538.287	-5,9%	6,3%
5601	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN VATKA VE VATKADAN MAMUL EŞYA	53.631.413	45.908.125	43.333.727	-5,6%	6,7%
5602	KEÇELER	24.911.303	27.826.214	31.170.343	12,0%	4,8%
5603	DOKUNMAMIŞ MENSUCAT	193.241.115	266.003.006	217.692.398	-18,2%	33,6%
5604	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERLE KAPLANMIŞ KAUÇUK İP VE HALATLAR;	4.469.160	5.681.450	6.007.313	5,7%	0,9%
5806	KORDELALAR,	60.852.772	52.959.652	62.859.456	18,7%	9,7%
5807	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN İŞLENMEMİŞ ETİKETLER, ARMALAR VE BENZERİ EŞYA	22.660.471	17.410.362	22.520.584	29,4%	3,5%
5808	PARÇA KORDONLAR; İŞLEME YAPILMAMIŞ ŞERİTÇİ EŞYASI, VB.SÜS EŞYASI (ÖRME VEYA KROŞE HARİÇ); SAÇAKLAR,	7.243.133	6.261.758	7.314.377	16,8%	1,1%
5810	PARÇA, ŞERİT VEYA MOTİF HALİNDE İŞLEMELER	95.077.865	26.414.163	22.328.902	-15,5%	3,4%
5811	KAPİTONELİ MENSUCAT (PARÇA HALİNDE)	4.789.451	4.134.181	4.172.526	0,9%	0,6%
8308	ADİ METALLERDEN FERMUAR, TOKA, KOPÇA, KAPSÜL, PERÇİN, BONCUK, PUL VB.	61.931.435	46.726.441	60.342.081	29,1%	9,3%

9606	DÜĞMELER, ÇIÇITLAR, DÜĞME FORMLARI VE BUNLARIN DİĞER AKSAMI; DÜĞME TASLAKLARI	34.379.163	23.116.453	33.580.806	45,3%	5,2%
9607	FERMUARLAR	67.769.717	62.473.099	76.374.796	22,3%	11,8%
Toplam		692.917.734	642.364.917	648.047.956	0,9%	100,0%

(*) Diğ er sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Söz konusu ithalat ülkeler bazında incelendiğinde ise Çin (%27,5), İtalya (%16,9), Almanya (%12,6) ve Mısır (%7,1) başta gelen ülkelerdir.

Ülkelere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatının Dağılımı (ABD \$)

Ülke	2019	2020	2021	20/21 (%) Değ er	2021 (%) Pay
ÇİN	211.813.069	184.785.859	178.068.261	-3,6%	27,5%
İTALYA	92.700.424	81.084.698	109.353.809	34,9%	16,9%
ALMANYA	77.596.326	81.117.987	81.609.921	0,6%	12,6%
MISIR	45.509.442	47.581.387	45.942.798	-3,4%	7,1%
FRANSA	19.555.917	14.873.517	15.258.971	2,6%	2,4%
ROMANYA	23.703.928	19.029.440	14.931.426	-21,5%	2,3%
İSPANYA	13.904.934	11.615.283	13.735.522	18,3%	2,1%
UKRAYNA	15.545.674	13.794.572	13.247.468	-4,0%	2,0%
HINDISTAN	10.984.045	12.676.349	11.952.043	-5,7%	1,8%
ÇEKYA	9.345.940	9.159.297	10.145.846	10,8%	1,6%
POLONYA	7.037.576	9.392.109	8.914.590	-5,1%	1,4%
JAPONYA	13.762.159	8.984.865	8.744.859	-2,7%	1,3%
ABD	7.948.761	10.209.300	8.351.895	-18,2%	1,3%
LITVANYA	6.076.541	5.298.827	7.643.917	44,3%	1,2%
İNGİLTERE	6.092.319	6.516.812	7.308.449	12,1%	1,1%
TAYVAN	8.622.460	7.615.441	7.261.769	-4,6%	1,1%
ENDONEZYA	8.808.947	7.833.541	6.820.223	-12,9%	1,1%
GÜNEY KORE	4.246.903	3.918.332	6.002.410	53,2%	0,9%
AVUSTURYA	4.064.622	4.436.055	5.734.075	29,3%	0,9%
FINLANDIYA	3.233.064	4.383.816	5.626.918	28,4%	0,9%
Genel Toplam	692.917.734	642.364.917	648.047.956	0,9%	100,0%

(*) Diğ er sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

DÜNYA TİCARETİ

İhracat

2020 yılında 39 milyar dolar olan dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ürünleri ihracatı, 2021 yılında %11,7 oranında artarak 43,6 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Dünya ticaretine konu olan en önemli ürünler; yaklaşık 19,5 milyar dolarla dokunmamış mensucat, 4,48 milyar dolarla dokunmuş kordela ve boldükler, 4,2 milyar dolarla adi metallere diğ er eşya (fermuar, toka, kopça, kapsül, perçin, boncuk, pul) ve 3,2 milyar dolarla kayarak işleyen fermuar vb. ile 2,47 milyar dolarla vatıklar olmuştur.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (Bin ABD \$)

GTİP	Ürünler	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5603	Dokunmamış Mensucat (Emdirilmiş)	18.991.529	19.597.012	3,2%	44,9%
5806	Dokunmuş Kordelalar, Boldükler	3.753.418	4.483.057	19,4%	10,3%
8308	Adi Metallerden Fermuar, Toka, Koçça, Kapsül, Perçin, Boncuk, Pul	3.243.575	4.217.940	30,0%	9,7%
9607	Kayarak İşleyen Fermuar Vb. Aksam, Parçaları	2.607.476	3.239.711	24,2%	7,4%
5601	Vatkalar, Vatka Mamulleri, Kırpıntı, Toz, Tanazlar	2.403.778	2.473.296	2,9%	5,7%
9606	Düğme, Çıtıt, Yapışan Fermuar, Düğme Kalıbı, Vb Aksamı, Parçaları	1.459.502	1.856.830	27,2%	4,3%
5810	İşlemeler (Parça, Şerit, Motif Halinde)	1.264.816	1.601.785	26,6%	3,7%
5807	Etiketler, Markalar Vb.Eşya-Parça, Şerit, Şekilli Kesilmiş	1.059.735	1.328.817	25,4%	3,0%
5401	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifden Dikiş İpliği	1.128.816	1.315.601	16,5%	3,0%
5602	Keçe (Emdirilmiş, Sıvanmış)	1.061.058	1.197.638	12,9%	2,7%
5604	Dokumaya Elverişli Maddelerle Kaplanmış Kauçuk İp Ve Halatlar;	771.507	783.668	1,6%	1,8%
5508	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	607.703	702.979	15,7%	1,6%
5808	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	397.566	471.820	18,7%	1,1%
5811	Kapitoneli Mensucat (Parçalı)	183.972	224.339	21,9%	0,5%
5204	Pamuktan Dikiş İpliği	114.409	125.647	9,8%	0,3%
Toplam		39.048.860	43.620.140	11,7%	100

Kaynak: ITC Trademap

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Tekstil ve hazır giyim yan sanayi ihracatında Çin (%28), Almanya (%8,6), ABD (%7,), İtalya (%6,7), Hong Kong (%4,9), Japonya (%4), Fransa (%3,1), Tayvan (%3,1), Türkiye (%3) ve Güney Kore (%2,2) önde gelen ülkelerdir.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (Bin ABD \$)

Ülke	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
Çin	11.562.032	12.193.196	5,5%	28,0%
Almanya	3.333.266	3.749.259	12,5%	8,6%
ABD	2.763.687	3.054.201	10,5%	7,0%
İtalya	2.378.705	2.915.779	22,6%	6,7%
Hong Kong, Çin	1.697.907	2.156.126	27,0%	4,9%
Japonya	1.452.416	1.729.226	19,1%	4,0%
Fransa	1.146.217	1.373.822	19,9%	3,1%
Tayvan	1.217.101	1.372.872	12,8%	3,1%

Türkiye	1.156.853	1.323.998	14,4%	3,0%
Güney Kore	862.305	943.484	9,4%	2,2%
Diğer	11.478.371	12.808.177	11,6%	29,4%
Toplam	39.048.860	43.620.140	11,7	100

Kaynak: ITC Trademap

İthalat

Dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ithalatı ürün grupları bazında incelendiğinde, doğal olarak dünya ihracatına paralel bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (Bin ABD \$)

GTİP	Ürünler	2020	2021	20/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5603	Dokunmamış Mensucat (Emdirilmiş)	17.708.874	19.083.087	7,8%	46,1%
8308	Adi Metallerden Fermuar, Toka, Kopça, Kapsül, Perçin, Boncuk, Pul	3.132.947	4.050.001	29,3%	9,8%
5806	Dokunmuş Kordelalar, Boldükler	3.258.001	4.042.656	24,1%	9,8%
9607	Kayarak İşleyen Fermuar Vb. Aksam, Parçaları	2.308.541	3.078.647	33,4%	7,4%
5601	Vatkalar, Votka Mamulleri, Kırpıntı, Toz, Tanazlar	2.485.709	2.531.008	1,8%	6,1%
9606	Düğme, Çitçit, Yapışan Fermuar, Düğme Kalıbı, Vb Aksamı, Parçaları	1.379.261	1.729.071	25,4%	4,2%
5807	Etiketler, Markalar Vb.Eşya-Parça, Şerit, Şekilli Kesilmiş	1.079.389	1.315.153	21,8%	3,2%
5602	Keçe (Emdirilmiş, Sıvanmış)	1.246.210	1.301.849	4,5%	3,1%
5401	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifden Dikiş İpliği	991.705	1.160.664	17,0%	2,8%
5810	İşlemeler (Parça, Şerit, Motif Halinde)	660.566	956.918	44,9%	2,3%
5508	Suni-Sentetik Devamsız Lifden Dikiş İpliği	516.028	621.296	20,4%	1,5%
5604	Dokumaya Elverişli Maddelerle Kaplanmış Kauçuk İp Ve Halatlar	575.473	602.395	4,7%	1,5%
5808	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	483.281	406.677	-15,9%	1,0%
5811	Kapitoneli Mensucat (Parçalı)	279.324	370.741	32,7%	0,9%
5204	Pamuktan Dikiş İpliği	129.931	149.913	15,4%	0,4%
Toplam		36.235.240	41.400.076	14,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

*Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ithalatı ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise, ABD (%8,5), Vietnam (%6,5), Almanya (%5,3), Çin (%4,6), Fransa (%3,8), İtalya (%3,3), Hong Kong (%3,3), Meksika (%3), Japonya (%3), ve Endonezya (%2,8) başta gelen ülkelerdir.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (Bin ABD \$)

Ürünler	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
ABD	3.128.691	3.508.567	12,1%	8,5%
Vietnam	2.489.246	2.679.059	7,6%	6,5%
Almanya	1.895.760	2.181.788	15,1%	5,3%
Çin	1.971.425	1.920.610	-2,6%	4,6%
Fransa	1.265.228	1.555.661	23,0%	3,8%
İtalya	1.139.080	1.386.409	21,7%	3,3%
Hong Kong, Çin	1.085.818	1.353.489	24,7%	3,3%
Meksika	1.123.450	1.236.610	10,1%	3,0%
Japonya	1.210.433	1.221.707	0,9%	3,0%
Endonezya	935.568	1.169.586	25,0%	2,8%
Diğer	19.990.541	23.186.590	16,0%	56,0%
Toplam	36.235.240	41.400.076	14,3%	100

Kaynak: ITC Trademap